

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2014 tilinpäätösarviot sekä talousarviot ja taloussuunnitelmat vuosille 2015-2017

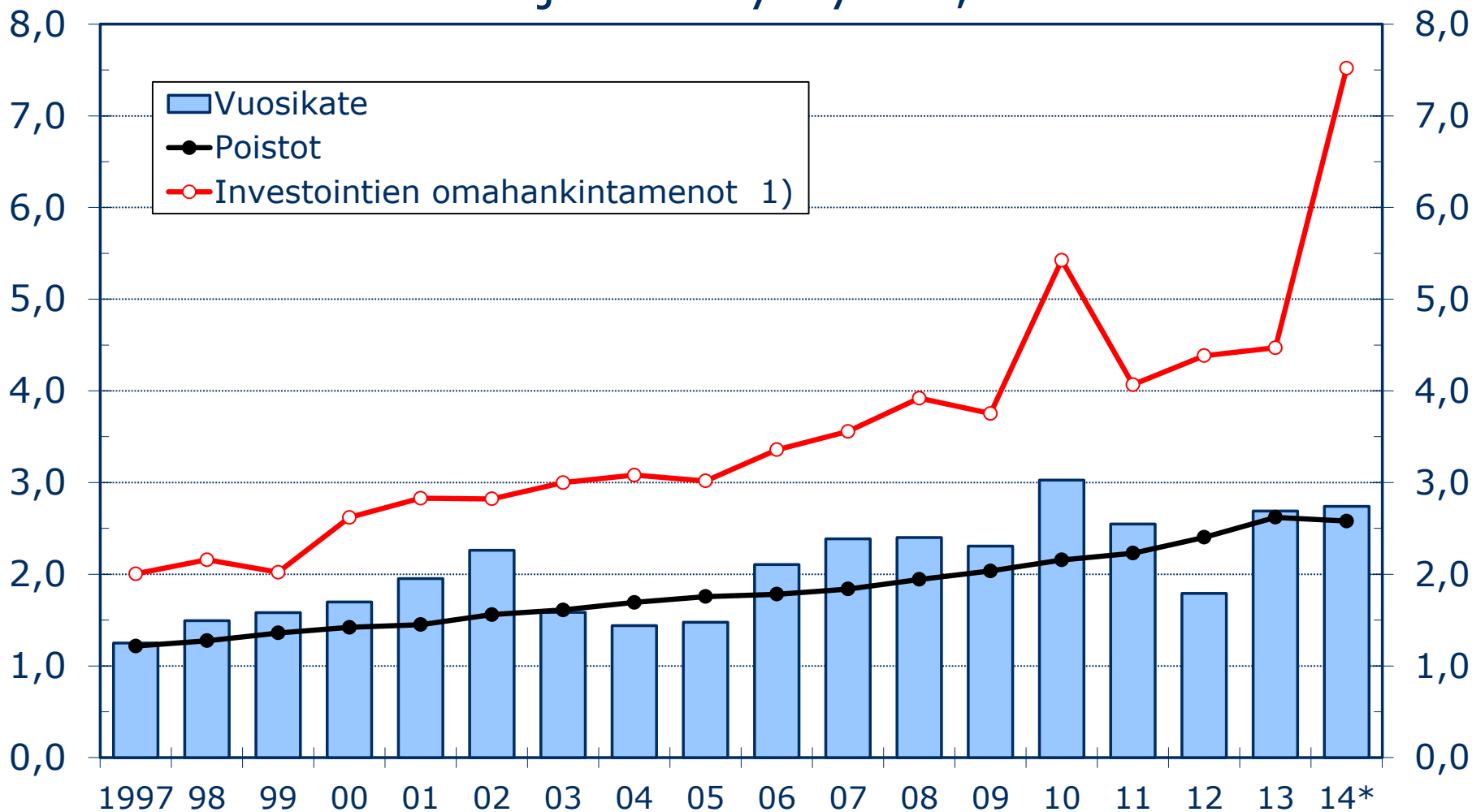
Tiedotustilaisuus 11.2.2015

Toimitusjohtaja Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma

Kuntasektorin vuosikate, poistot sekä investoinnit

Kunnat ja kuntayhtymät, mrd. €

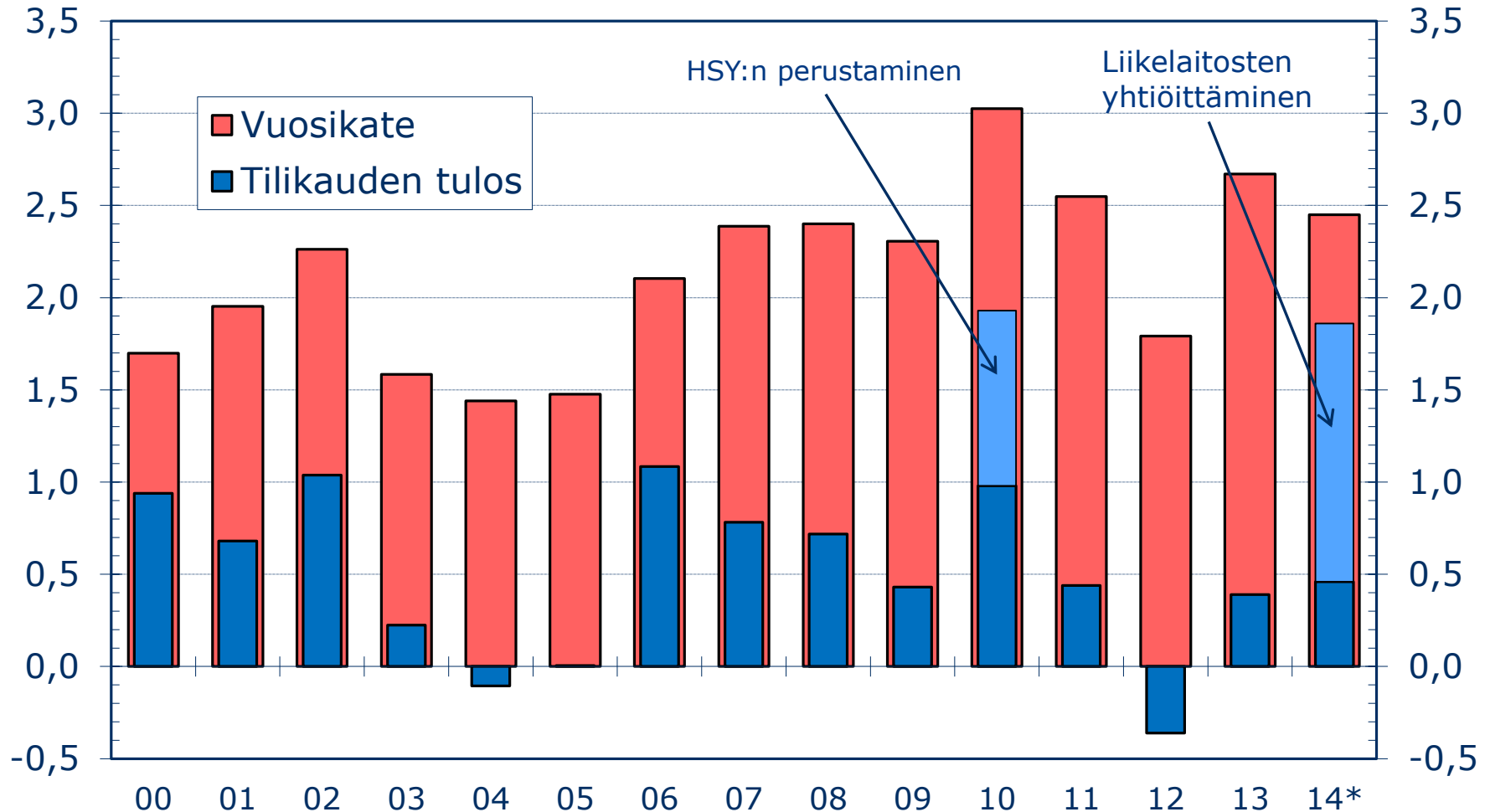

1) Investointimenot – Rahoitusosuudet investointeihin.

Vuoden 2010 luvuissa on mukana Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymän perustamiseen liittyviä eriä.

Vuoden 2014 luvussa on mukana arviolta 2,5 mrd. euroa liikelaitosten yhtiöittämissä liittyviä osakkeiden ja osuuksien hankintaa.

Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate sekä tilikauden tulos vuosina 2000-2014, mrd. €

Lähde: Tilastokeskus. Vuosi 2014 tilinpäätösarvioiden mukaan.

Tilikauden tulos sisältää vuonna 2010 HSY:n perustamisesta johtuvia satunnaisia tuloja noin 0,95 mrd. euroa ja vuonna 2014 liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja arviolta 1,4 mrd. euroa.

Vuoden 2014 tilinpäätösarvioiden tulkinnessa huomioitavia seikkoja

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli 1,86 miljardia euroa.

- Kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen paransi tilikauden tulosta kertaluonteisesti arviolta 1,4 miljardia euroa.*
- Ilman yhtiöittämisiä tulos suurin piirtein edellisen vuoden tasolla.*
- Kuntien ja kuntayhtymien **rahoitusasemaan yhtiöittämisillä ei ollut juurikaan vaikutusta**, sillä saadut satunnaiset tulot nettoutuvat rahoituslaskelmassa.*

Toimintamenojen kasvu oli erittäin maltillista, alle ½ %.

- KT:n kysely: henkilöstökulujen sopeutus noin 400 miljoonaa euroa.*
- Ammattikorkeakoulujen yhtiöittäminen vähensi kuntien menoja (ja tuloja) noin 250 miljoonaa euroa. Ilman näitä yhtiöittämisiä toimintamenojen muutos olisi ollut noin 1 %.*

Vuoden 2014 tilinpäätösarvioiden tulkinnassa huomioitavia seikkoja

Yhteenlasketut verotulot kasvoivat 2,5 %

- Kunnallisverotulot kasvoivat vain 1,3 %, vaikka 156 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan vuodelle 2014.*
- Hidas kasvu johtuu edellisen vuoden jako-osuuksien oikaisusta ja tilitysuudistuksesta sekä heikosta talouskasvusta ja maltillisesta palkkaratkaisusta.*
- Sekä kiinteistö- että yhteisöverot kasvoivat yli 10 %*

Valtionosuudet laskivat 1,3 %

- Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen tehtiin vuonna 2014 noin 360 miljoonan euron lisäleikkaus.*

Bruttoinvestoinnit olivat noin 7,7 mrd. euroa

- Kunnallisten liikelaitosten yhtiöittämisestä johtuva osakkeiden ja osuuksien hankinta kasvatti investointeja kertaluonteisesti noin 2,5 miljardia euroa.*
- Poistonalaiset investoinnit (investointimenot ilman maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankintaa) laskivat edellisestä vuodesta 2 %.*

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösten keskeisiä eriä vuosilta 2013 ja 2014 (ml. liikelaitokset)

Lähde: Tilastokeskus. Vuoden 2014 lukuihin on lisätty Kuntaliiton arvioimat Ahvenanmaan kuntien tiedot.

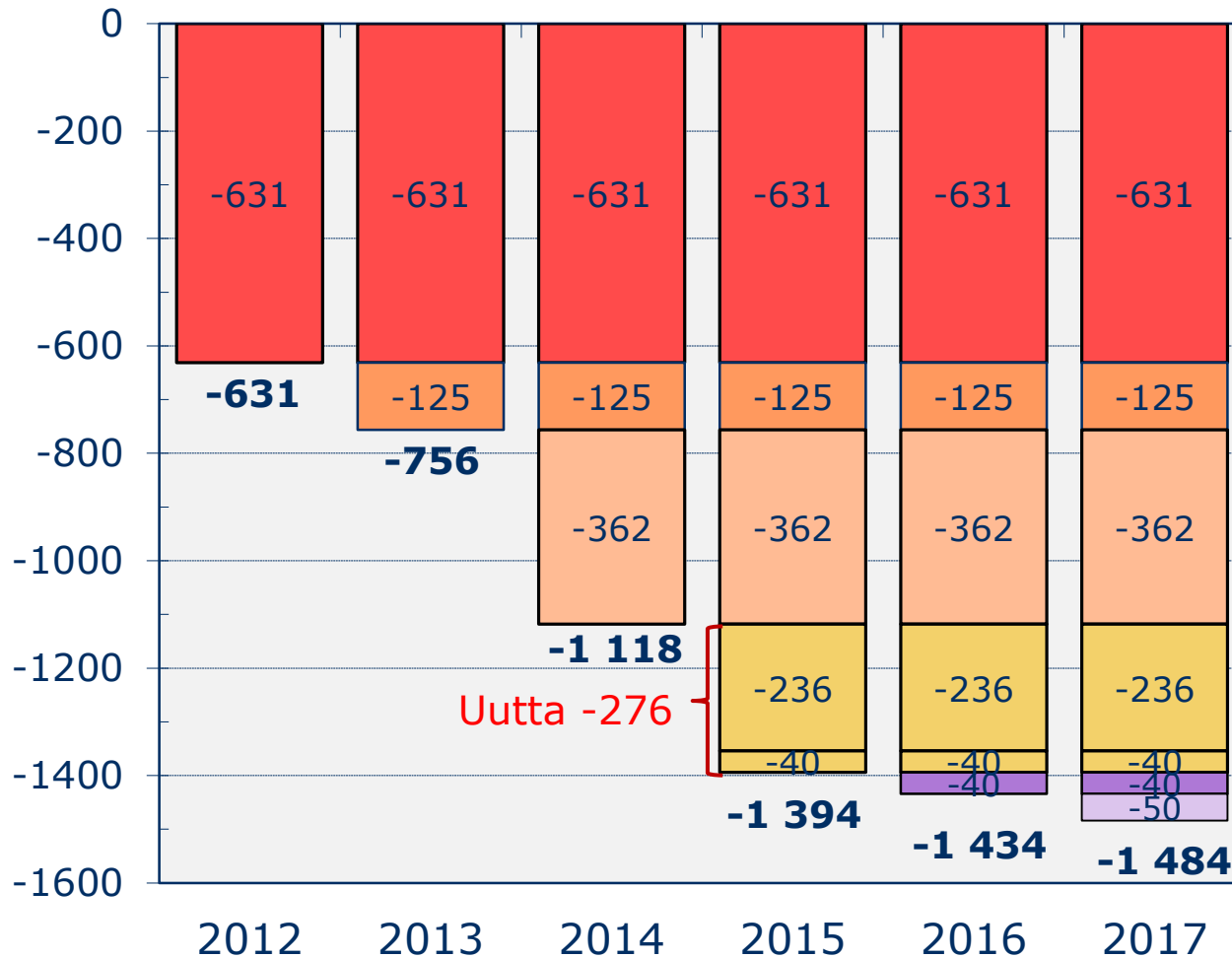
	Mrd. euroa		Vuosimuutos, %	
	2013	2014 TPA	2013	2014 TPA
Toimintakate	-26,45	-26,78	2,5	1,2
Verorahoitus yhteensä	28,93	29,35	5,6	1,4
- Verotulot	20,64	21,16	6,9	2,5
- Valtionosuudet	8,29	8,18	2,7	-1,3
Vuosikate	2,69	2,74	50,3	1,9
Poistot ja arvonalentumiset	-2,63	-2,58	9,3	-1,6
Tilikauden tulos ¹⁾	0,44	1,86		
Investointimenot ²⁾	-4,70	-7,73	2,3	64,5
Poistonalaiset investoinnit ³⁾	-3,93	-3,85	2,3	-2,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1,09	-0,86		
Pitkääaikaisten lainojen lisäys	3,01	2,61	24,9	-13,3
Lainakannan muutos	1,74	1,09		
Lainakanta 31.12.	15,55	16,64	12,6	7,0

1) Vuoden 2014 tuloksessa on noin 1,4 mrd. euroa liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja.

2) Vuoden 2014 investoinneissa on noin 2,5 mrd. euroa liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia eriä.

3) Poistonalaiset investoinnit = Investointimenot ilman maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankintaa

Vuosien 2012-2017 leikkaukset kuntien peruspalvelujen* valtionosuuteen, milj. €

Tehdyt päätökset alentavat valtionosuuksien vuositasoa hallituskaudella (v. 2015) **1,4 mrd. euroa eli noin 15 %**

Vuosille 2012-2017 kohdistuneiden leikkausten johdosta kunnilta jää saamatta peruspalvelujen valtionosuuksia **6,8 mrd. €**

-40 =

Sosiaali- ja terveystoimen maksujen korotusten hyödyn (40 milj. €) leikkaaminen kunnilta valtionosuutta vähentämällä.

* - mm. sosiaali- ja terveystoimi sekä esi- ja perusopetus
- Tämän lisäksi OKM:n leikkaukset: vuonna 2013 92 milj. €, vuonna 2014 77 milj. € ja vuonna 2015 102 milj. €

(Kiinteistöverojen rajojen noston hyöty (48 milj. €) päätettiin leikata kaikilta kunnilta asukasta kohti saman suuruisena. Tämä sisältyy lukuun -236 milj. €)

Tietoja kuntien taloudesta vuosilta 2008-2014

Pl. Ahvenanmaa. Sisältää liikelaitokset.

Lähde: Tilastokeskus

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 TPA
Vuosikate:							
Mrd euroa	1,92	1,80	2,47	2,05	1,34	2,06	2,03
Asukasta kohti, €	362	337	461	382	248	380	373
Vuosikate %:a poistoista	122	108	145	118	71	100	101
Vuosikate %:a investoinneista ¹⁾	66	69	99	73	46	72	72
Tilikauden tulos, mrd. euroa	0,61	0,29	1,83²⁾	0,42	-0,31	0,37	1,69³⁾
Lainakanta:							
Mrd. euroa	8,63	9,78	10,45	10,95	12,21	13,79	14,88
Vuosimuutos, %	5,9	13,4	6,9	4,7	11,6	12,9	7,9
Asukasta kohti, €	1 629	1 838	1 956	2 038	2 262	2 542	2 733
Kuntien lkm (ko. vuoden kuntajaolla):							
Vuosikate negatiivinen	57	29	7	34	80	28	14
Vuosikate < poistot	178	117	55	143	232	154	133
Kuntien lkm yhteensä	399	332	326	320	320	304	304

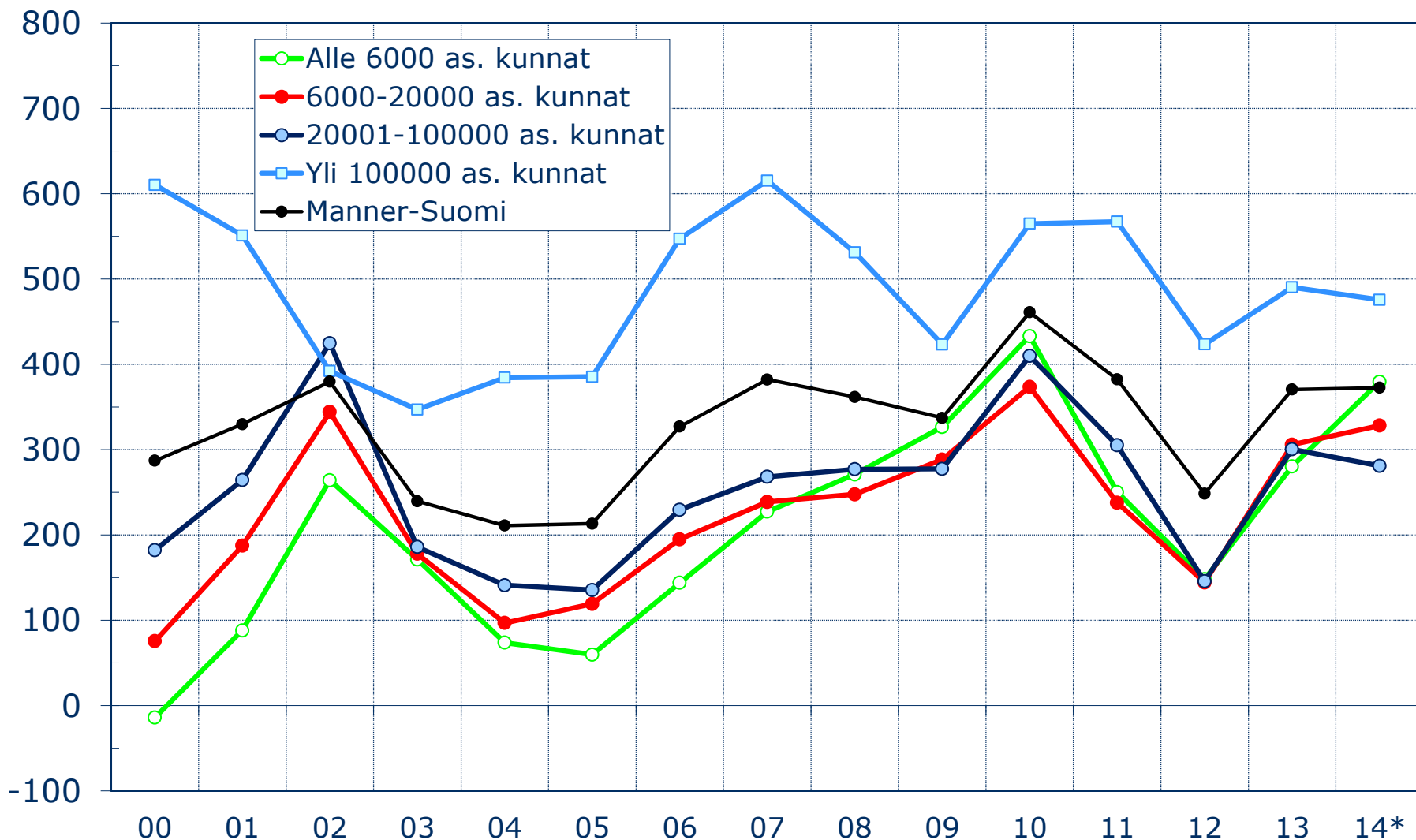
1) %:a **poistonalaisten investointien** omahankintamenoista = Investointimenot – Maa- ja vesialueiden hankinta – Osakkeiden ja osuuksien hankinta - Rahoitusosuudet investointeihin.

2) Sisältää HSY:n perustamisesta johtuvia satunnaisia tuloja noin 0,95 mrd. €.

3) Sisältää liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja noin 1,4 mrd. €.

Kuntien vuosikatteet 2000-2014, €/as.

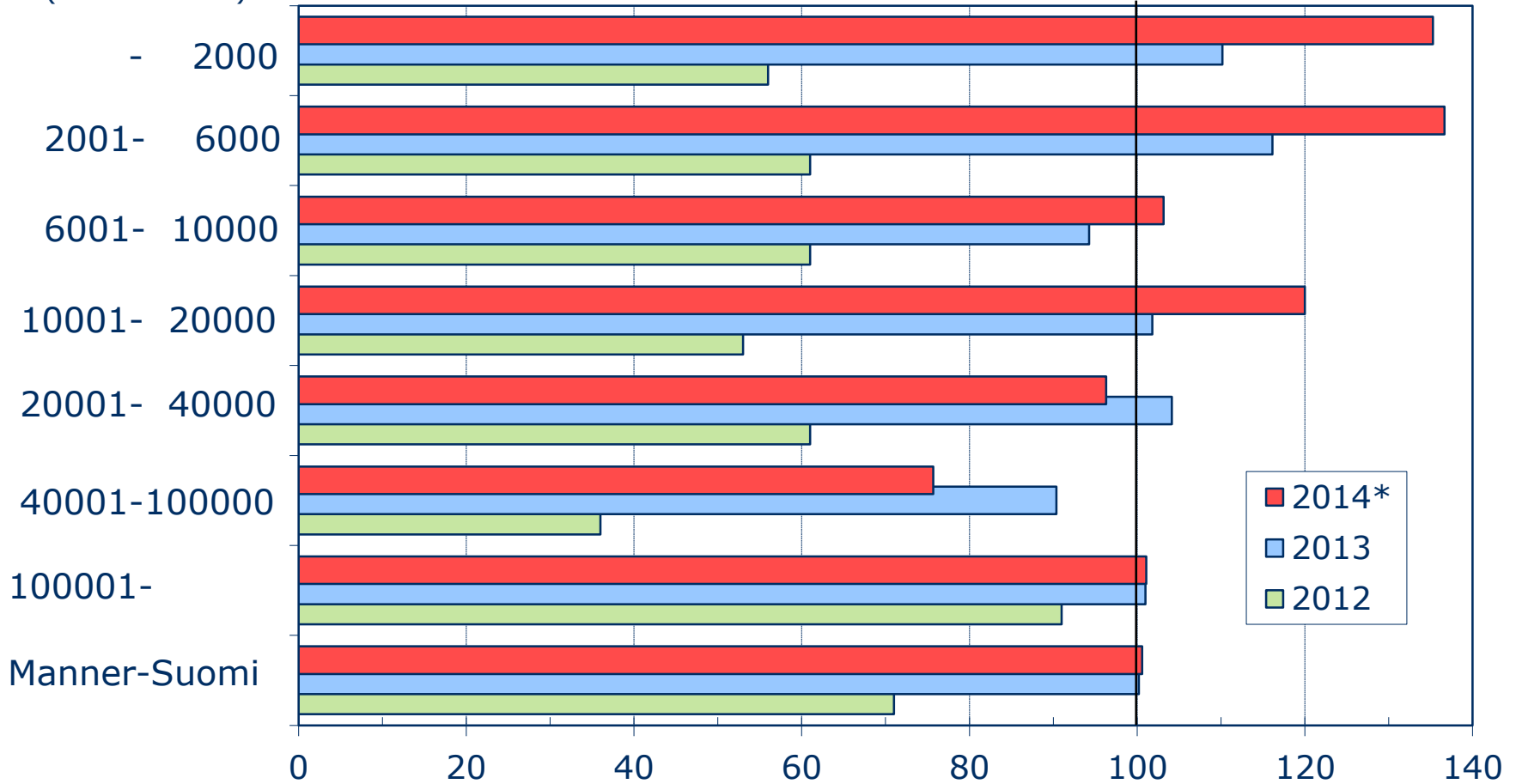
Kuntakoon mukaan (pl. Ahvenanmaa)

Lähde: Tilastokeskus, vuoden 2014 tiedot tilinpäätösarvioiden mukaan

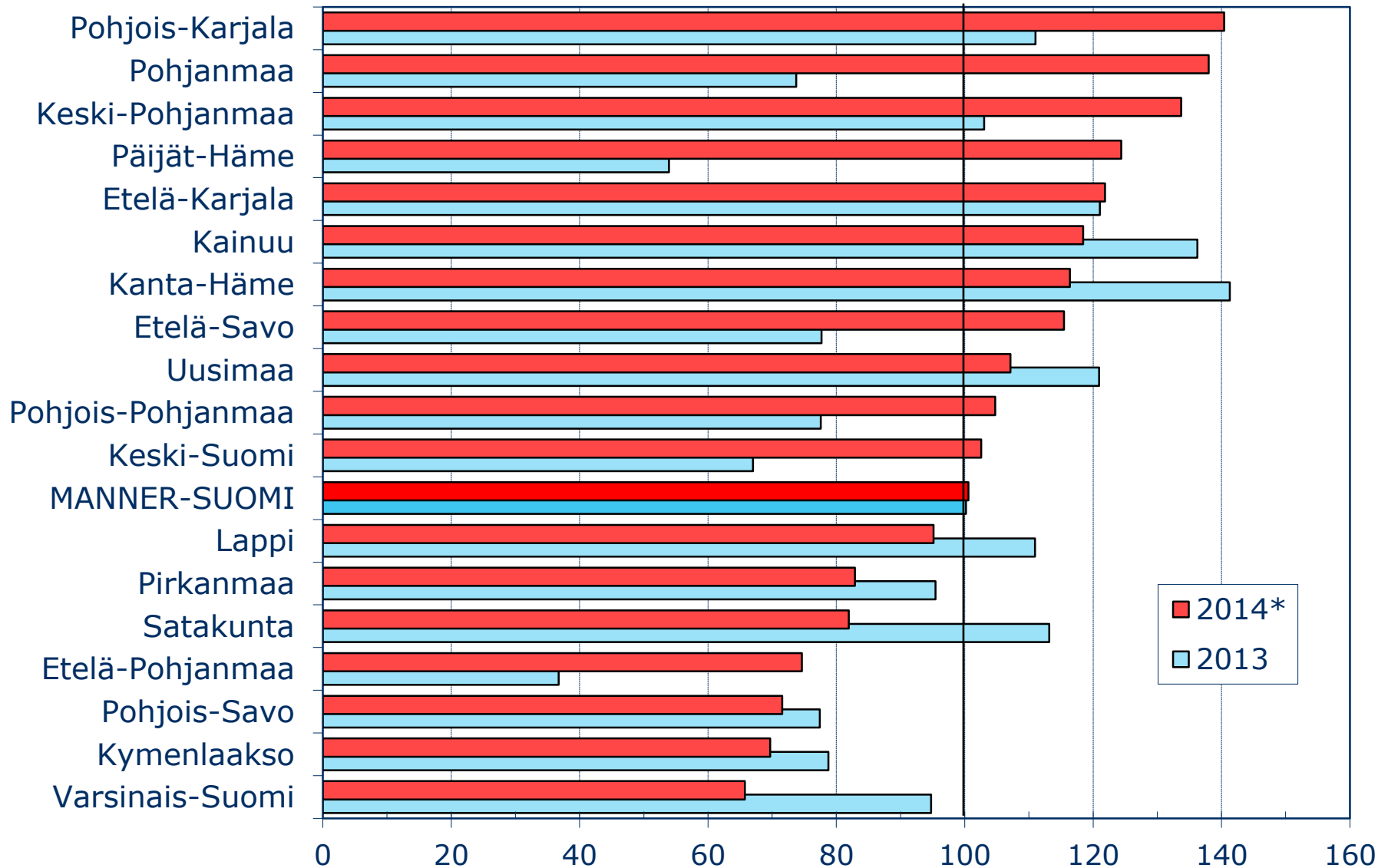
Kuntien vuosikate %:a poistoista kuntakoon mukaan Manner-Suomen kunnissa 2012-2014

Kunnan asukasluku
31.12.2014
(ennakkotieto)

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2014 tilinpäätösarvioiden mukaan.

Kuntien vuosikate %:a poistoista maakunnittain vuosina 2013-2014

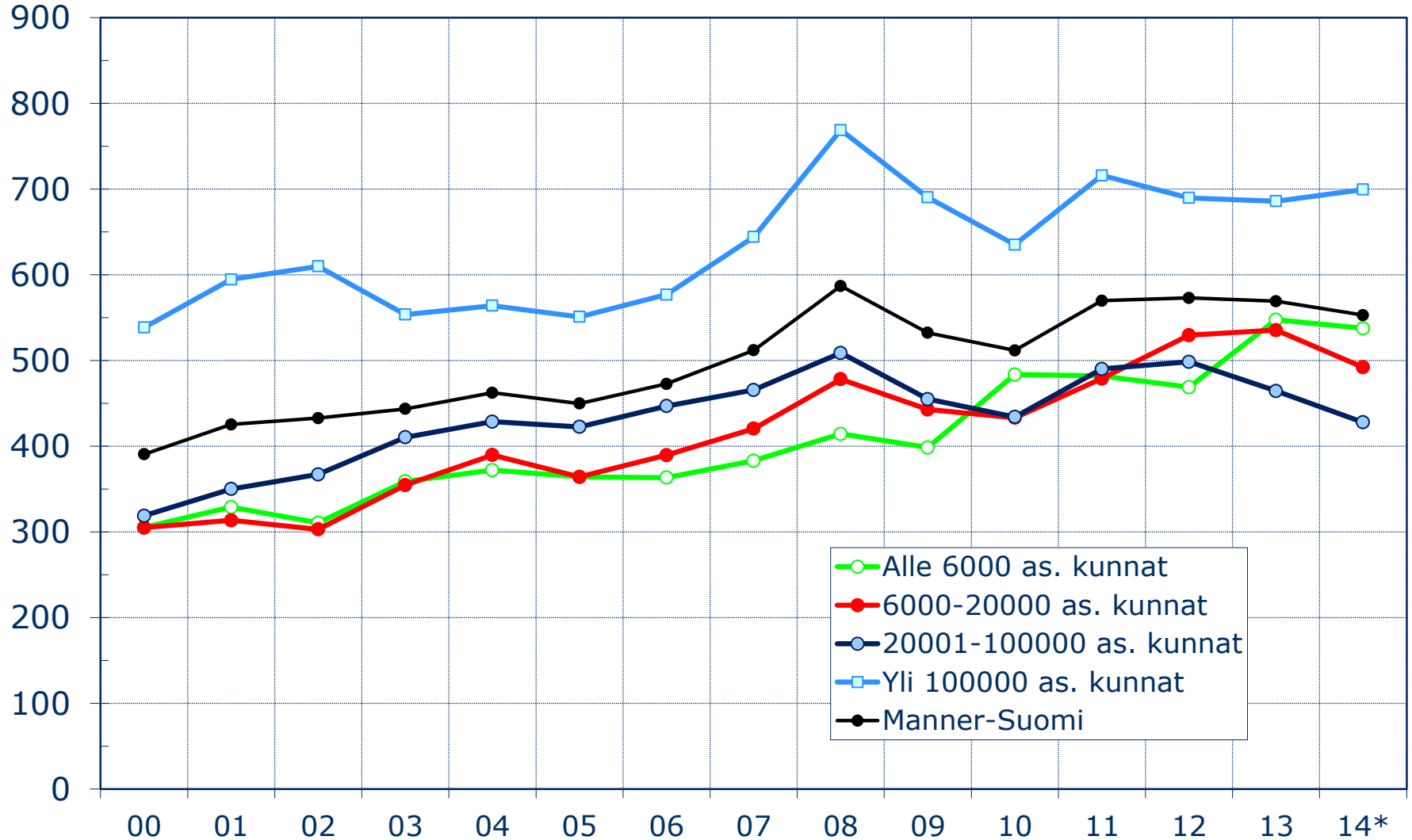

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2014 tilinpäätösarvioiden mukaan.

11.2.2015 Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma

Kuntien poistonalaiset investoinnit¹⁾ 2000-2014, €/as.

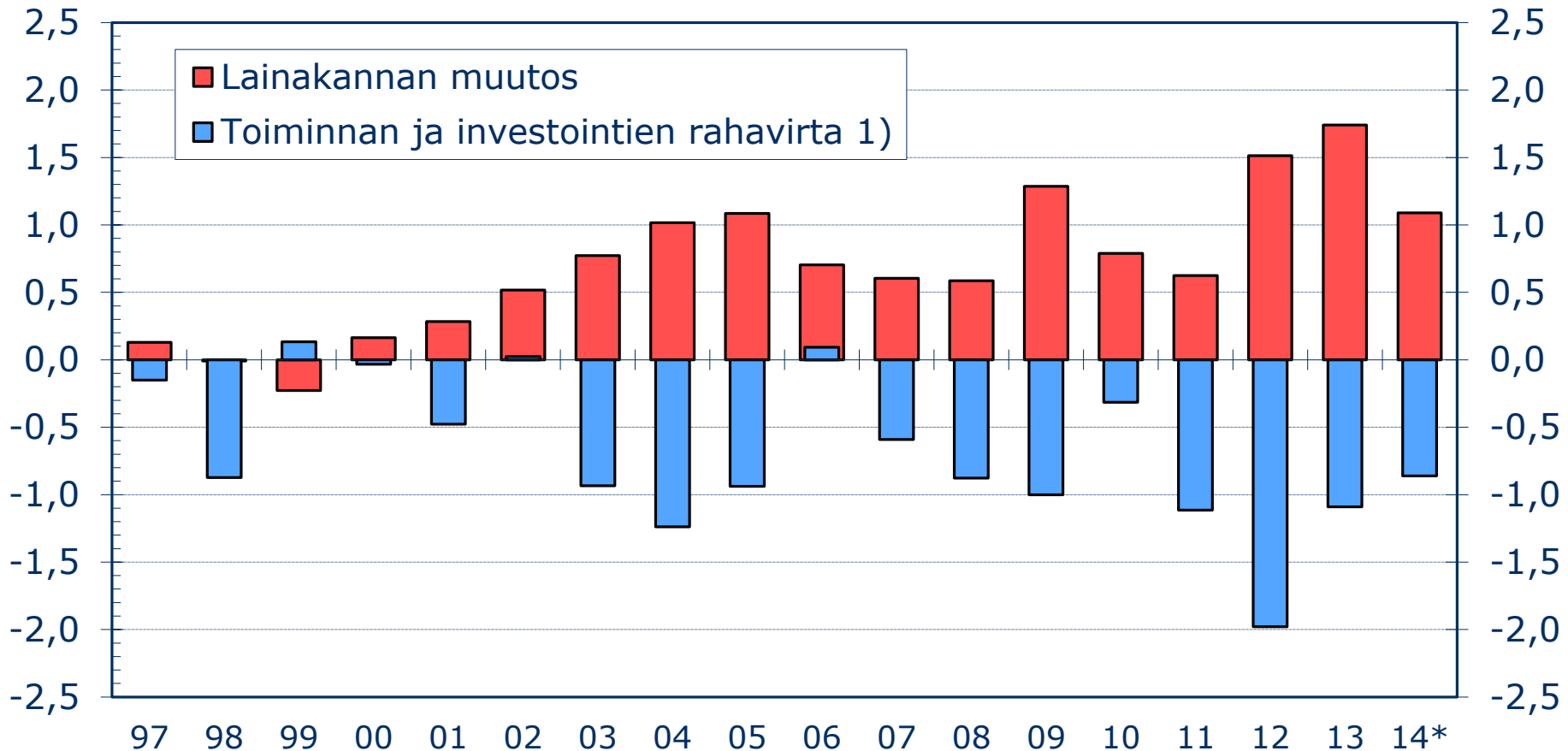
Kuntakoon mukaan (pl. Ahvenanmaa)

Lähde: Tilastokeskus, vuoden 2014 tiedot tilinpäätösarvioiden mukaan

1) Bruttoinvestoinnit pl. maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankinta.

Kuntasektorin toiminnan ja investointien rahavirta sekä lainakannan muutos vuosina 1997-2014, mrd. €

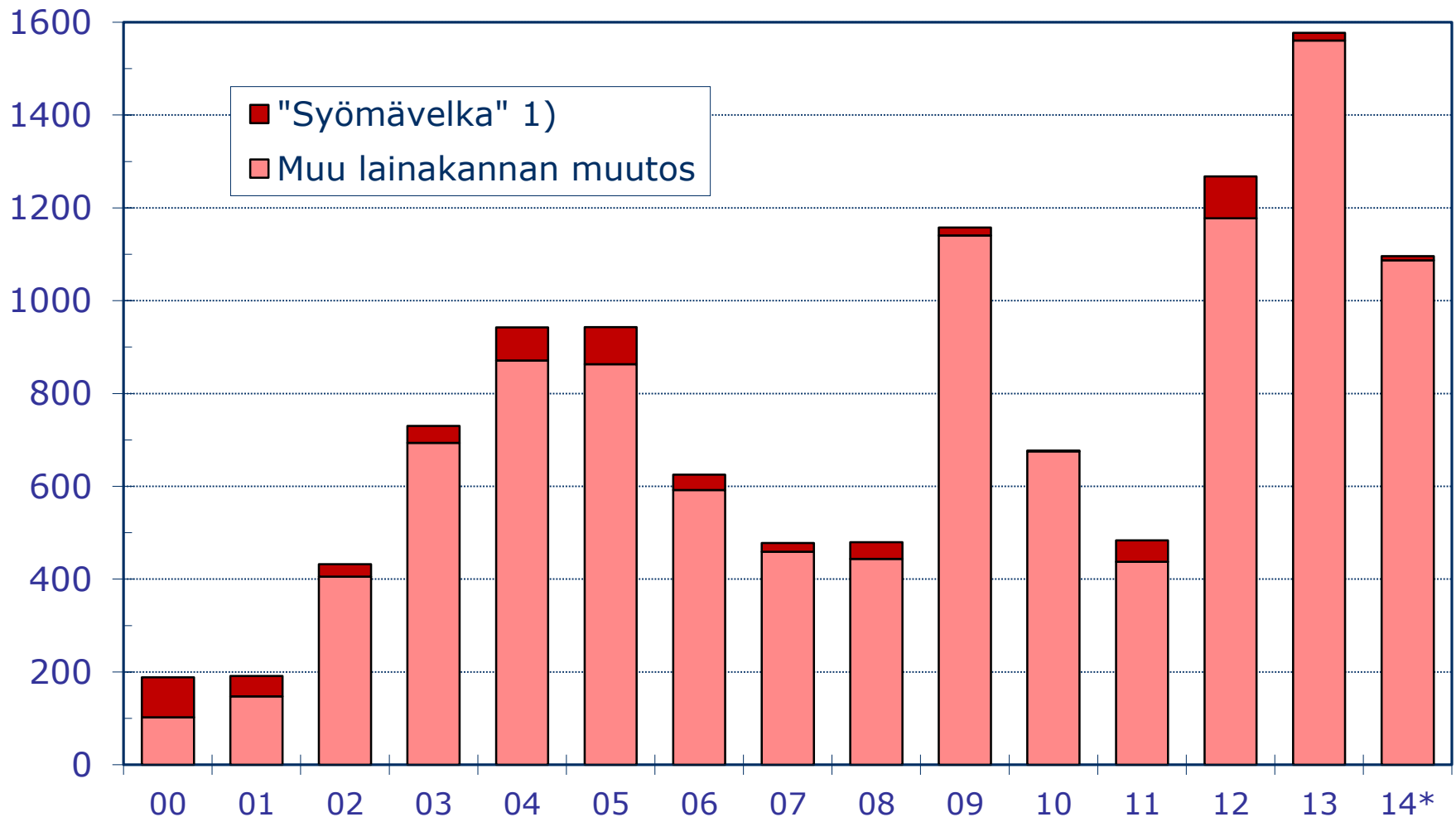
1) Toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus, netto + Investoinnit, netto

Tulorahoitus, netto = Vuosikate + Satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjaukset

Toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituslaskelman välitulos, jonka negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Positiivinen (yliäämäinen) määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

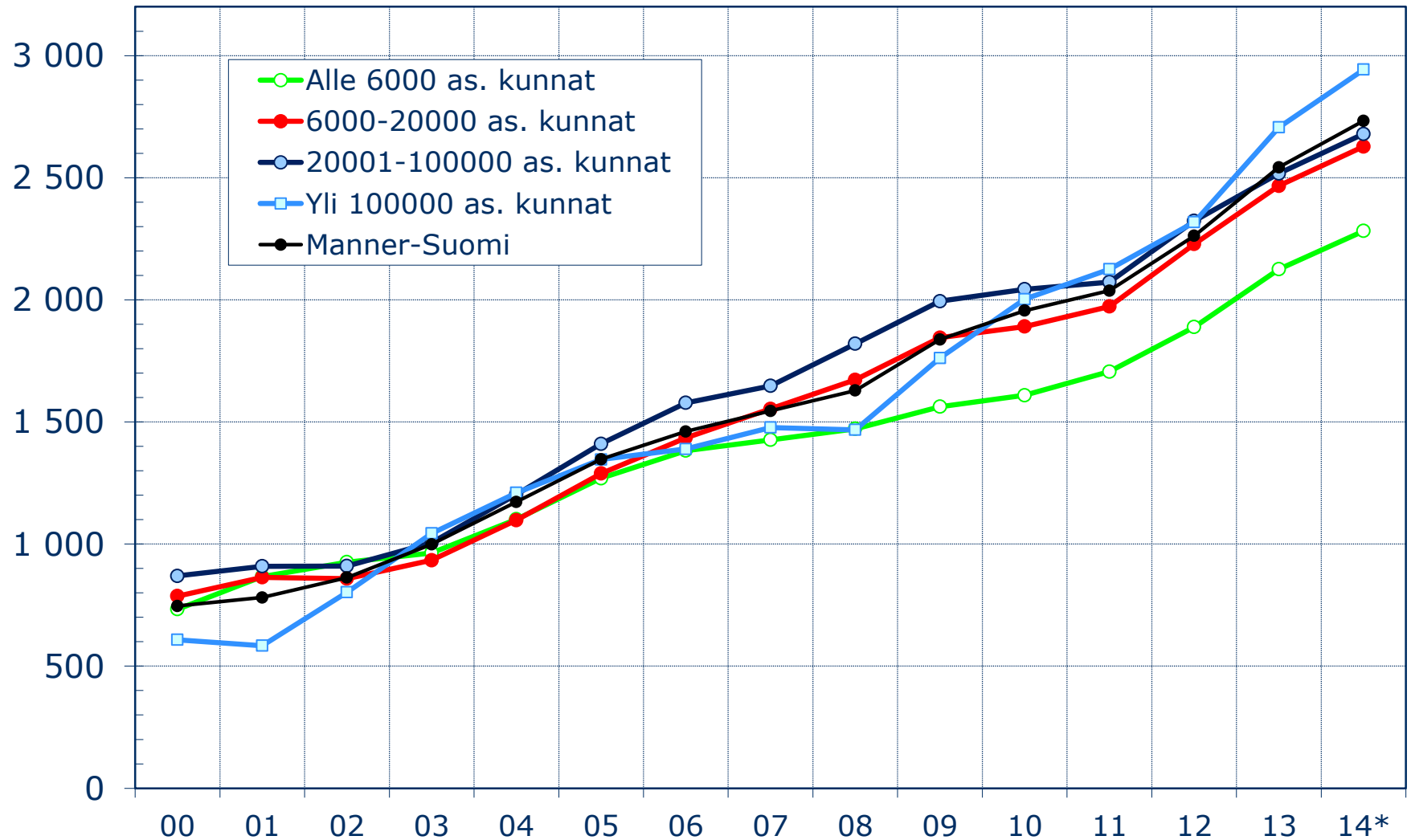
Kuntien lainakannan muutos 2000-2014, milj. €

1) Syömävelka on kuntien negatiivisten vuosikatteiden summa. Vuosina 2000-2014 syömävelkaa on otettu noin 600 miljoonaa euroa, mikä on 5 % vuosien 2000-2014 lainakannan muutoksesta.

Kuntien lainakanta 31.12.2000-2014, €/as.

Kuntakoon mukaan (pl. Ahvenanmaa)

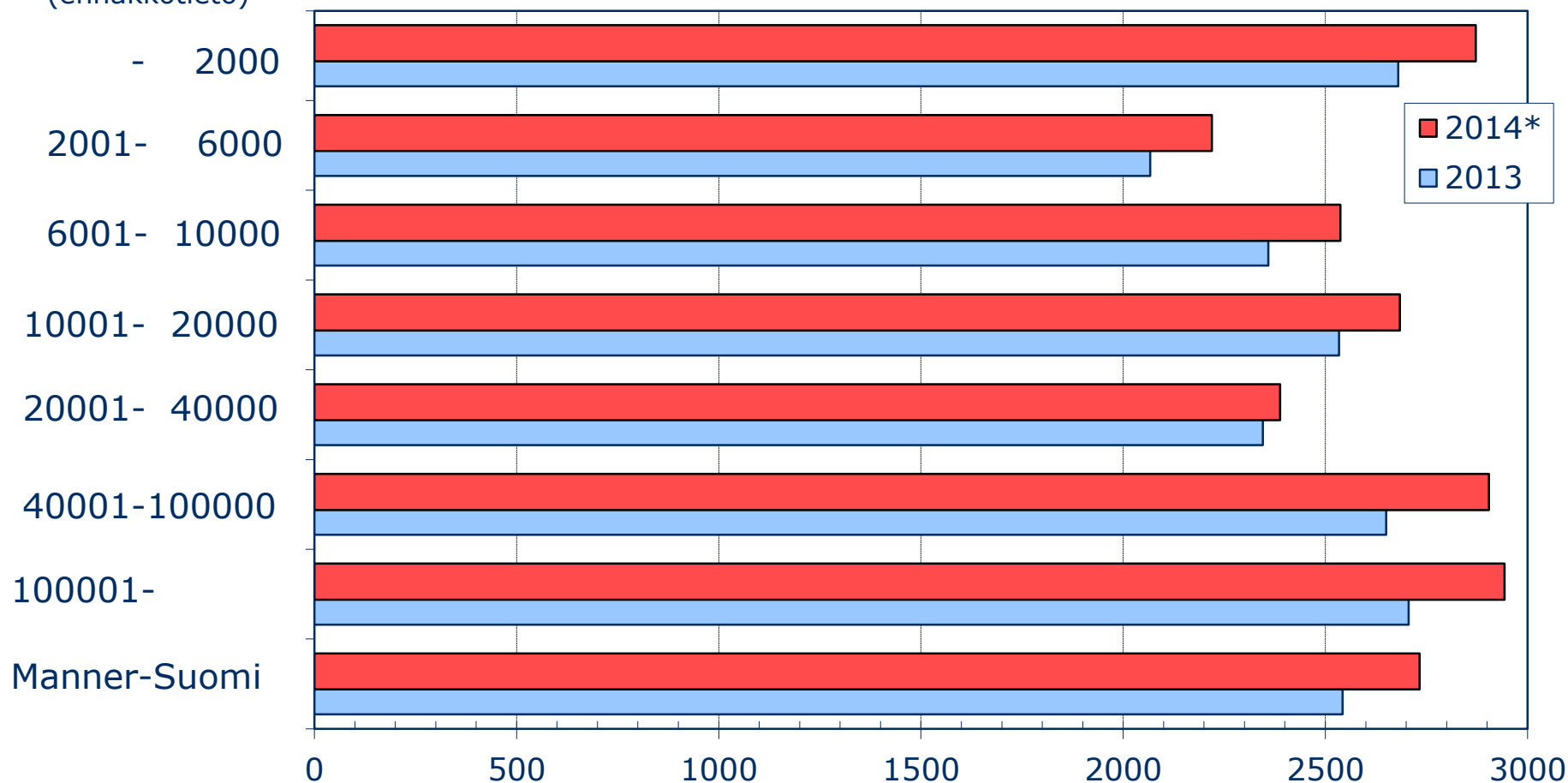

Lähde: Tilastokeskus, vuoden 2014 tiedot tilinpäätösarvioiden mukaan

Kuntien lainakanta kuntakoon mukaan

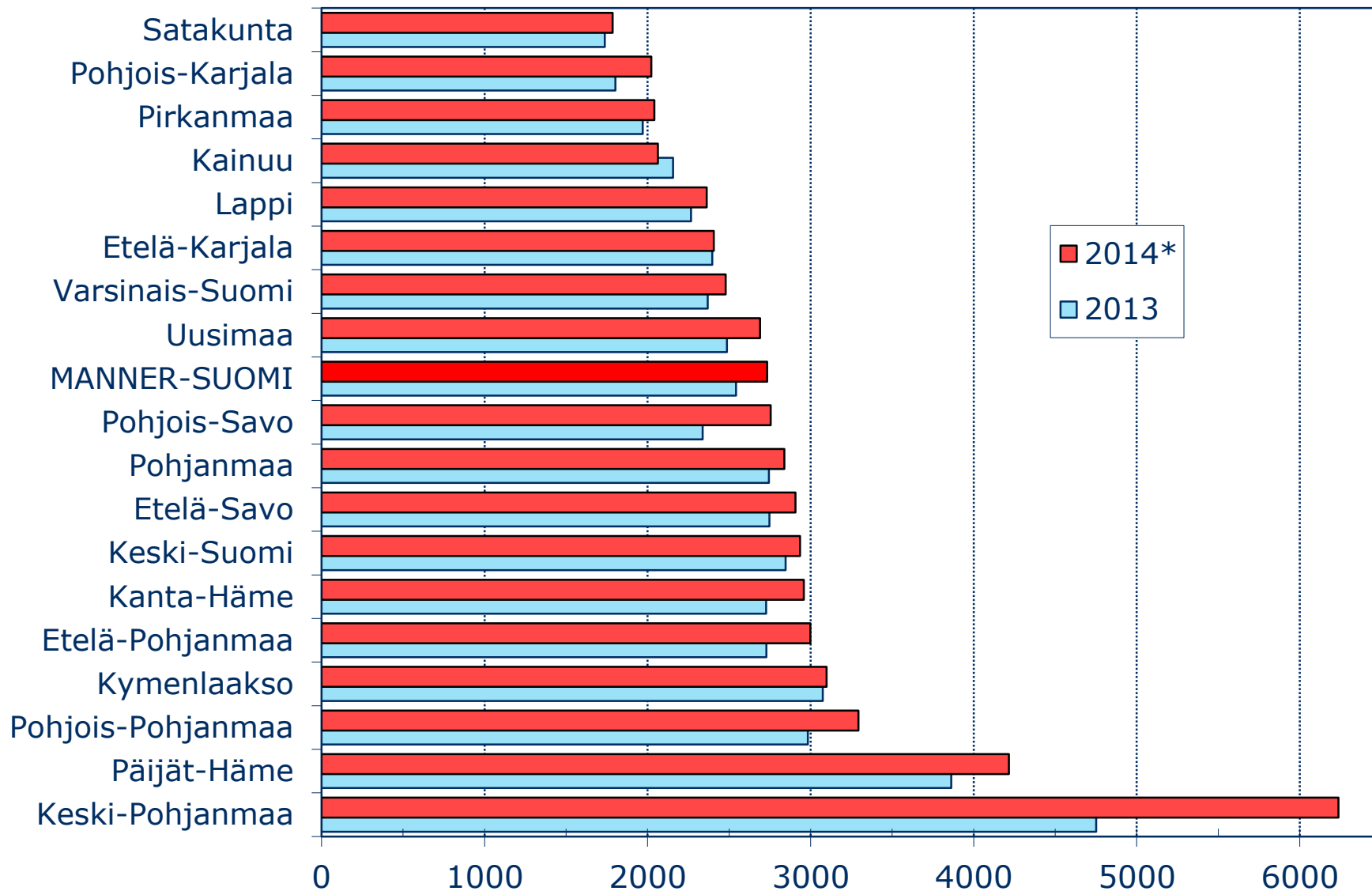
Manner-Suomessa vuosien 2013 ja 2014 lopussa, €/as.

Kunnan asukasluku
31.12.2014
(ennakkotieto)

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2014 tilinpäätösarvioiden mukaan.

Kuntien lainakanta maakunnittain vuosien 2013 ja 2014 lopussa, €/asukas

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2014 tilinpäätösarvioiden mukaan.

11.2.2015 Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma

Kuntien ja kuntayhtymien talousarviot ja taloussuunnitelmat

- Tilastokeskus toteutti valtiovarainministeriön toimeksiannosta tiedustelun Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2015 talousarvioista sekä vuosien 2016-2017 taloussuunnitelmista.
- Tiedustelun perusteena oli uuden kuntatalousohjelman asettamat kehittämispaineet kuntatalousennusteille ja talouden seurannalle.
- Manner-Suomen 301 kunnasta tiedusteluun vastasi 288 kuntaa. Vastanneiden kuntien osuus Manner-Suomen väestöstä on 96 %.
- Manner-Suomen 142 kuntayhtymästä tiedusteluun vastasi 138 kuntayhtymää. Vastanneiden kuntayhtymien osuus kuntayhtymien toimintakuluista on lähes 100 %.
- Tiedustelun yhteenvedoissa on jouduttu osittain käyttämään myös Kuntaliiton arvioita tulevasta talouskehityksestä.
- Tarkempia kunta-/kuntayhtymäkohtaista tietoa tiedustelun tuloksista julkaistaan helmikuun aikana valtiovarainministeriön Kunta-asiat-sivuilla

Kuntatalouden kehitys Tilastokeskuksen tiedustelun perusteella, kunnat ja kuntayhtymät

	2013	Vuosimuutos, %			
		2014 TPA	2015 TA	2016 TS	2017 TS
Tuloveroprosentti (muutos %-yks.)	19,38	0,36	0,10	0,04	0,03
Toimintatulot, mrd. €	11,90	-1,6	-8,5	1,5	1,7
Toimintamenot, mrd. €	38,35	0,4	0,2	1,1	1,4
Toimintakate, mrd. €	-26,45	1,2	4,0	1,0	1,2
Verorahoitus yhteensä, mrd. €	28,93	1,4	1,2	2,1	2,5
siitä: Verotulot, mrd. €	20,64	2,5	2,1	2,7	3,3
Valtionosuudet, mrd. €	8,29	-1,3	-1,2	0,4	0,2
Vuosikate, mrd. €	2,69	1,9	-29,6	15,5	17,5
Bruttoinvestoinnit, mrd. €	4,70	64,5	-39,8	-2,2	-2,2
Lainakanta, mrd. €	15,55	7,0	8,7	8,8	6,4

Vuoden 2014 ja 2015 toimintatulojen ja toimintamenojen kasvua hidastaa liikelaitosten sekä ammattikorkeakoulujen yhtiöittämiset

Vuoden 2014 investointien kasvu johtuu liikelaitosten yhtiöittämisin liittyvistä osakkeiden ja osuuksien hankinnasta.

Kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelma vuosina 2013-2017, mrd. €

	2013	2014 TPA	2015 TA	2016 TS	2017 TS
Toimintatulot	11,90	11,71	10,72	10,88	11,07
Toimintamenot	-38,35	-38,49	-38,58	-39,01	-39,54
Toimintakate	-26,45	-26,78	-27,86	-28,13	-28,47
Verotulot	20,64	21,16	21,61	22,19	22,92
Valtionosuudet	8,29	8,18	8,08	8,11	8,13
Rahoituserät, netto	0,21	0,18	0,10	0,06	0,04
Vuosikate	2,69	2,74	1,93	2,23	2,62
Poistot	-2,62	-2,58	-2,51	-2,60	-2,67
Satunnaiset erät, netto	0,37	1,70	0,30	0,27	0,27
Tilikauden tulos	0,44	1,86	-0,28	-0,10	0,22

Vuosina 2014 ja 2015 tuloslaskelman eriin vaikuttavat kunnallisten liikelaitosten sekä ammattikorkeakoulujen yhtiöittämiset.

Vuonna 2014 tilikauden tuloksessa on arviolta **1,4 miljardia euroa** liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja.

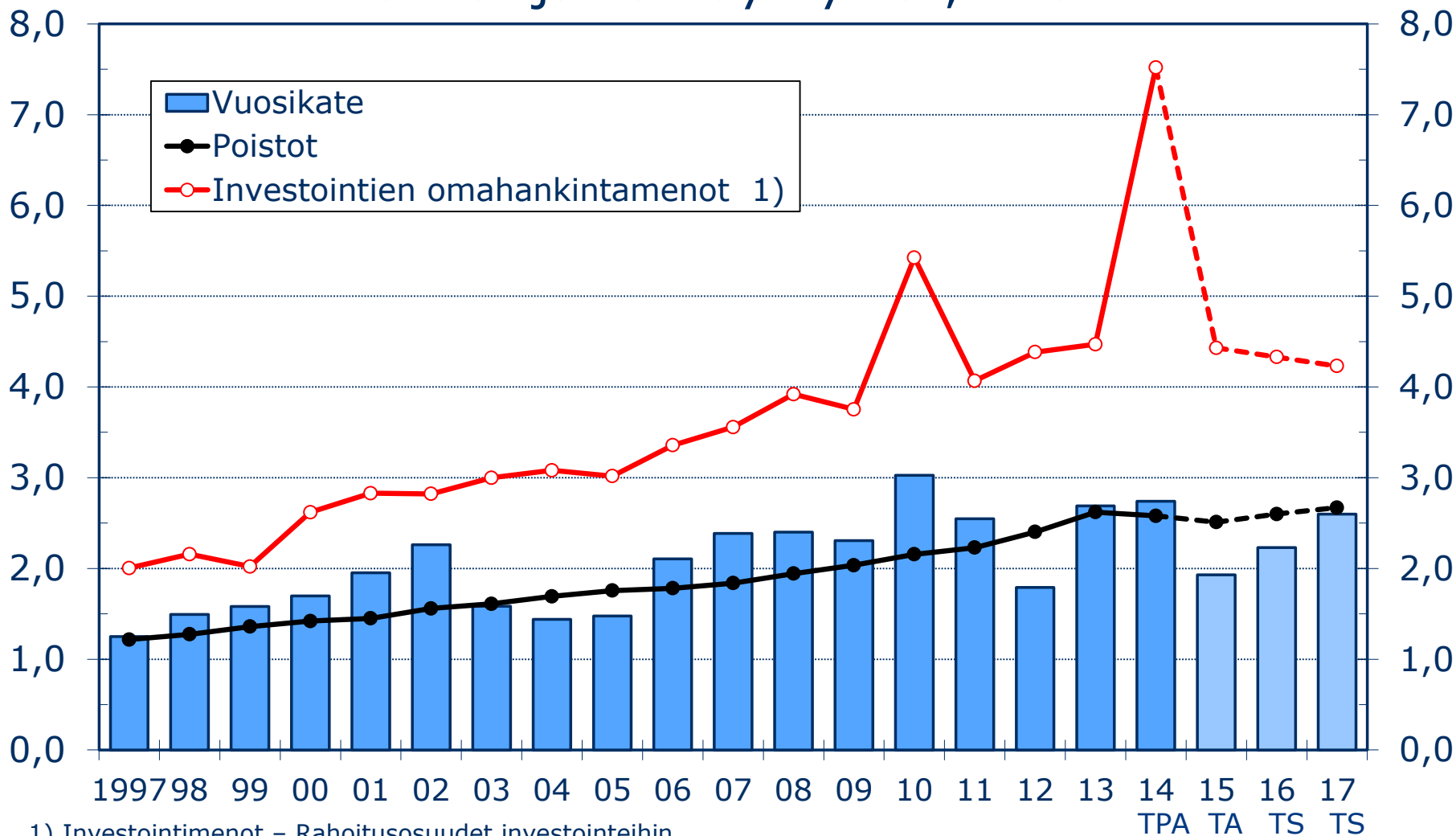
Kuntien ja kuntayhtymien rahoituslaskelma vuosina 2013-2017, mrd. €

	2013	2014	2015	2016	2017
Toiminnan rahavirta		TPA	TA	TS	TS
Vuosikate	2,69	2,74	1,93	2,23	2,63
Satunnaiset erät, netto	0,37	1,70	0,30	0,27	0,27
Tulorahoituksen korjauserät	-0,62	-1,78	-0,48	-0,45	-0,45
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-4,70	-7,73	-4,65	-4,55	-4,45
Rahoitusosuudet investointeihin	0,23	0,21	0,22	0,22	0,22
Omaisuuksien myyntitulot	0,94	4,01	0,60	0,55	0,55
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1,09	-0,86	-2,08	-1,73	-1,24
Rahoituksen rahavirta					
Antolainojen muutokset	0,13	-0,98	-0,10	-0,10	-0,10
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3,02	2,61	3,05	3,35	3,17
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1,65	-1,72	-1,90	-2,05	-2,20
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,39	-0,02	0,30	0,30	0,30
Muut muutokset	0,20	1,15	0,00	0,00	0,00
Rahavarojen muutos	1,00	0,19	-0,73	-0,23	-0,07
Rahavarat 31.12.	5,16	5,35	4,62	4,40	4,33
Lainakanta 31.12.	15,55	16,64	18,09	19,69	20,96

Vuonna 2014 rahoituslaskelman erissä on mukana kunnallisten liikelaitosten yhtiöittämisen vaikutukset

Kuntasektorin vuosikate, poistot sekä investoinnit

Kunnat ja kuntayhtymät, mrd. €

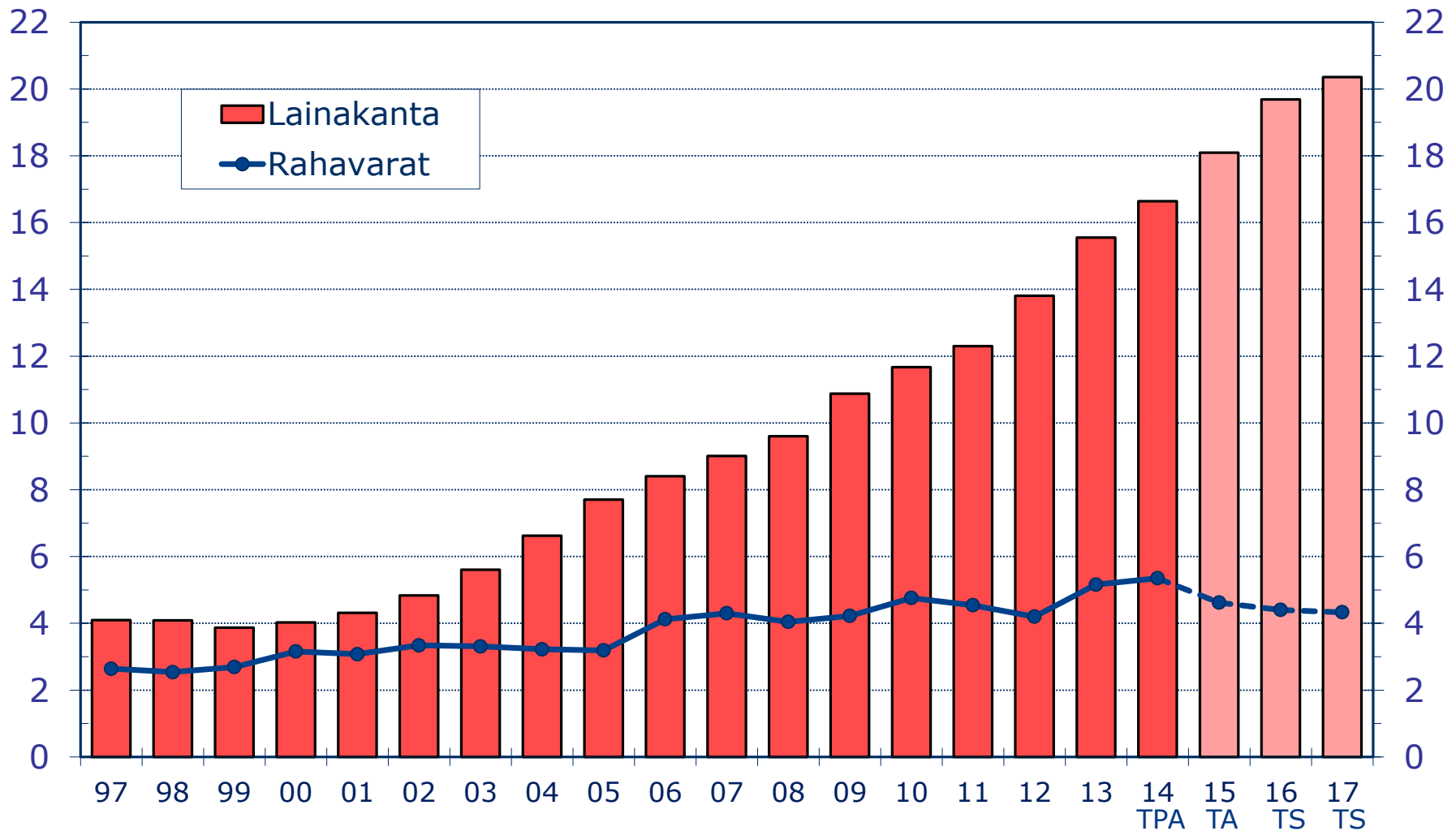

1) Investointimenot – Rahoitusosuudet investointeihin.

Vuoden 2010 luvussa on mukana Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymän perustamiseen liittyviä eriä.

Vuoden 2014 luvussa on mukana arviolta 2,5 mrd. euroa liikelaitosten yhtiöittämissä liittyviä osakkeiden ja osuuksien hankintaa.

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta sekä rahavarat 1997-2017, mrd. €

Lähde: Tilastokeskus / Kuntaliitto.